

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/1,
— Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
šbi. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostopna peti-
vrtica 75 vin., pogojen
prostor 1'25 v; razglas in
poslano vrtica po 1'50 v;
večkratne objave po do-
govoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno - demokratične stranke.

Pozamezna štev. stane
— 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto 72 K, za pol
leta 36 K, za četrt leta
18 K, za mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K,
za ostalo tujino in Ameriko
84 K. — Reklame se za
list so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/1,
— Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 313.

Same laži.

Belgrad, 6. oktobra.

Te dni smo preleteli iz Ljubljane najnovejšo številko »Slovenca« in »Večernega lista«, iz katerih razvidimo, kako gnusno demagoško politiko vodi sedaj SLS. Zanimale so nas zlasti trditve teh nesrečnih Susteršičanskih listov glede znamenitega uradovanja dr. Korošca v prehrani. Tisti ki vemo, kako je v resnici bilo, ker smo tudi bili v parlamentu priča »supitu« sodr. Ant. Kristana radi visokih cen moke in znanega Koroščevega dogovora z mlino — smo se pač zelo čudili predrznosti klerikalnega tiska. Sodrug N. iz Novega Sada pa nam le sporočil sledeče dejstvo, ki silno ilustrira Koroščevo prehranbeno politiko. V aprilu je izdalo »Ministarstvo za izhrano« naredbo proti »navomilovanju robe«. Hude kazni so napisane v tej naredbi proti vsakomur, ki bi nakupoval in hranil v skladiščih blago, ki je nujno potrebno za živež. Naredba res dobra, ali: kako so jo izvrševali? Povem le en slučaj.

V Novem Sadu je bila potem te naredbe konfiscirana večja množina masti, ki je bila last dobro znanih radikalnih milijonarjev. Glasom naredbe bi morali biti krvosesi — kapitalisti strogo kaznovani in mast bi jim morala biti odvzeta. A kaj se je zgodilo? Mast se jim je vrnila in gospodje radikalni milijonarji so se smejala naredbi ter veselo delali (in še delajo) svoje čedne kupčije v klubih naredbi, ker vedo, da jih ščiti močna roka radikalne politike... Nat »Slovenec« in »Večerni list«, ki namigujejo toliko o korupciji, povesta, kaj mislijo o vsem tem, kako

sodita o takem radikalno-klerikalnem postopanju. O stvari poizve »Slovenec« lahko še marsikaj, če si preskrbi novosadsko »Slobodo« broj 211 ter če povpraša — pri dr. Korošču...

— V »Večernem listu« z dne 1. okt. se zelo dramatično pripoveduje na podlagi informacij iz hrvatskih listov, da »so prišli na sled tihotapstvu v velikem obsegu Razine banke in druga kapitalistična podjetja so izvažala v Čehoslovaško republiko in drugam cele vlake živil, posebno mesa, masti in drugega...«

Res le vse to: samo prosili bi, nat »Večerni list«, pove: kedar se je to zgodilo in kdo je bil takrat podpredsednik koncentracijske vlade v Belgradu? Ali ni bil to gospod dr. Anton Korošec, ki je vodil klerikalne stranke na Slovenskem? Prosimo odgovor!

Očitno je, da klerikalno časopisje danes divja in se dela strašno resno samo zategadelj, ker bi rado odvrnilo pozornost mase drugam. Zato pa moramo mi skrbeti, da se pokaze klerikalna demagogija v pravi luči.

Končno še nekaj: »Večerni list« kriči: korupcija z izvozniki je cvetela pod demokratično socialistično vlado kot nikdar prej. Tako torej? »Slovenec« in »Večerni list« sta dolžna, da takoj podasta dokaze za to trditev. Naj navedeta le en slučaj korupcije!

Seveda ne bodeta tega storila, ker le lažeta, in lažeta, češ, nekaj bo le ostalo... Klerikalni časnik — Tvoja deviza je laž...

Klerikalno ministristvo...

Belgrad, 7. okt.

Danes se Belgrad pošteno smeje. Trifković, znani minister pravde in čuvar državnega pečata, je sestavil ministrsko listo ter lo predložil regentu. Zgodilo pa se je, kar se je zgoditi moralo — regent ni liste podpisal in odvzel gosp. radikalnemu mandat. No, ako poledamo trenutno, kakšne ministre naj bi imela Jugoslavija po Trifkovićevem prizadevanju, potem — hvala lepa za tak ministerstvo. Predsednik bi moral biti g. Trifković sam, minister za notranje zadeve g. Protić, minister za justico veleindustrijalni advokat g. Peleš iz Zagreba, minister za konstituantno bivši madžaron prof. Polić (najbolj dolgočasen človek v parlamentu), minister za vero slovenski klerikalec dr. Fr. Janković, sicer la-

ko kulanten in lubezniv zdravnik, ki se pa z verskimi vprašanji ni nikdar veliko bavil. Minister za — železnice pa naj bi bil dr. Korošec. On je za vse — danes za zaščito dece, jutri za rube in šume, pojutrišnjem za »izhrano« in obnovo zemlje in nazadnje še za — železnice...

Stari Ribarac naj bi vodil trgovino; imel to je že, pa je odstopil, ker ni šlo. Ninčič, ki je zavozil finance, naj bi dobil ministerstvo za agrarno reformo, da to tudi na tem polju »zafura«. Prehrano bi vodil sodnik dr. Krnić, pošto in telegraf — dr. Drinković, ki je poznal še iz časov zagrebškega Narodnega vleča, ko je kot poverjenik za vojsko vse tako imenitno uredil... Rude in šume bi dobil neki prof. Vudičević, ki menda še ne ve, kako izgleda rudnik od znotraj. Najbolj interesantna postava pa bi moral biti po Korošču samemu predlagani novi minister za — ne ustrašite se — so-

cijalno politiko!! To le — — — Mehmed Spaho, eden najbolj nazadnjaških mohamedancev iz Bosne, sovražnik vsake socialne reforme. Njegova interpelacija na ministra soc. politike, ki jo bomo te dni v »Napreju« objavili, bo pokazala našim čitateljem, kako korifeo so si izbrili gospodje Korošec, Protić in Trifković za ministra socialne politike. Značilno je, da so gospodje Korošec pozabili na svojega tovariša Gostinčarja, ki je vendar toliko časa »moštversko« ministroval. Ali vam je bilo delovanje gosp. Gostinčarja tako malo po godu, da ste ga sedaj potisnili v stran? Ali pa ste, gospodje, hoteli z Mehmedom Spaho pokazati, kako si vi razlagate socialno politiko?...

Nalogo, da sestavi vlado, se je sedaj zopet poverilo predsedniku Pavloviću. Danes se vrše tozadevna pozajanja. Ni pa še nič gotovega. Regent hoče koncentracijski kabinet. Ali bo ta sploh mogoč po dosedanjih situacijah, je seve veliko vprašanje, ki se ne more kar tako rešiti. Skrajni čas je vsekakor, da se kriza končno reši. Če bi klerikalci in druge opozicijske skupine imele kaj več smisla za ljudske in državne potrebe, bi vsega tega pač že zdavnaj več ne bilo. Izdajalci so!

Dr. France Goršič:

Ali nam je še treba poverjenštva za pravosodje?

Kola našega pravosodstva skrijalejo in teko potoklavo, da se nam bodo javalne ustavile, ako ne bo poprave in maže. Stagnacija je v zakonodaji, v organizaciji, v imenovanjih, v budžetu. Ozlovoljenost ni samo v nižjih, ampak če više gori greš, večja je. Čestokrat in tudi tukaj tiči zlo v organizatorični napaki.

V dobi revolucije je moral nekdo prevzeti težko odgovornost pravosodstva. Poverjenik za pravosodje je bil, ki si je vzdel državno oblast pravosodne uprave. Članu Narodne vlade ljubljanske je oblast izhajala iz vrhovne revolucionarne vlade zagrebške. Upravičenost in potrebna je takrat bila ekzistenca pravosodnega poverjenštva. Drugo vprašanje je, kako se je ta naprava obnesla. Revolucionarne zakonodaje sploh ni bilo, pičila organizatorična dela so kulminirala v odpravi neodvisnosti sodnikov, katere so pustili še v hišah bedi, nego je bila kdakoli, kvarili so več nego poboljšavali. Izkratka, o pristni demokraciji nismo doživeli nič ko golo besedo. Zgodovina našega pravosodstva bo neizbrisna zapisala besede, da tim ne gre za sluga ko ta, da so šla kola naprej in hvala bogu, da so še šla, ker so hudo škripala že prve dni.

Sedaj se vzgnezajo. Zlata zakonodajna prilika je preč in ne doide nikdar, nikdar več. Te skrbi le poverjenštvo prosto, skrbeti tim le za to reč v Belgradu. A tudi pravosodna uprava pristoi belgralskemu ministru pravde. Ljubljansko poverjenštvo ni več vrhovni upravitelj slovenskega pravosodstva, ampak le posredovalec belgralske vrhovne uprave za sodišča naše teritorije.

Mislil bi kdo, da je to posredovanje radi zveze potrebno ali važno kot lik pravosodne avtonomije. Pa ni ne prvo ne drugo. Kraljevna pristojnost poverjenštva obsega prav tako vse pokrajine Slovenije, kakor obsega vse pokrajine okoliš višjega deželnega sodišča, katero le po naši sodni organizaciji hkrati organ pravosodne uprave na svoji teritoriji. Povsod smo odpravili paralelne uprave dežel in države v pravosodstvu na vzdržljemo dvojno državno upravo, kakršne niso imeli ne v Avstriji, ne v Kini. Proti tej plesadnistraciji ne govori zgolj načelo, ampak tudi budje in dejstvo, da se upravni akti zavlačujejo, ker morajo preko domačega vrhovnega urada pot lemati, mesto da bi šli krajšo pot od višjega sodišča na Ministrstvo pravde. Kakor razvidiš iz »Seznamka oseba v področju sodne uprave v Sloveniji«, katerega je ravno kar poverjenštvo založilo, založilo pa bi ga bilo prav tako lahko le višje sodišče (tako je bilo prej), obavljalo neotrebni posel razen poverjenika (IV. razred), en ministrski svetnik (V., sedaj celo IV. razred), en sekcijski svetnik (VI. razred), en ministrski tajnik (VII. razred), pa en sodnik (IX. razred), in seveda le tudi pisarnica in kar k nji spada. Ta štab ima v ljubljanskem sodnem poslopiu najlažje prostore, deželno in in višje deželno sodišče pa se stiskata po sobah kakor ptički v gnezdu. Da bi nam ta aparat rešil neko avtonomijo pravosodstva, tega se pač ni nadejati. Če smo iskreni, se za avtonomijo niti ne pulimo, ker zmerem in povsod ravno v pravosodni upravi trdimo, da mora biti centralistična. Da pretečemo morebitne nakane rušivcev, že to boli kaže, naj se ta aparat odpravi, da ne bo s svojim obstojem federalističnega gibanja zaslanjal. Če bi kdaj le prodrl federalizem in z njim samostalno pravosodstvo, ali bi bila kak težava postaviti gospode nazaj? Sodno ulico št. 5 v Ljubljani?

Pravosodni štab zvezute sedaj sebe z višjim sodiščem v istem poslopiu. Zveze z Belgradom pa nikoli ni prave in včasih je bala sploh ni, zakaj v Ministrstvu pravde le nameščen mlad slovenski sodnik z jedva parletno prakso, a brez vsakršne upravne prakse in brez ugleda, pa menda še en mlaški gospod, ki sploh ne pride v poštev. Jasno je, da

tam ob tel tretletredni zasedbi obavila posle prve uloge Neslovenec, pravijo da gospod Meixner von Meixenar, ki govore o niem, da ne dokazuje poželjnega razumevanja za potrebe našega sodstva. Zato trdim, da so gospodje od poverjenštva namešteni in da bi na svojih pravih mestih v Belgradu s svojim ugledom in izkustvom kal brzo paralizirali nepogodne polave, n. pr. da se le našemu pravosodstvu natvezil sorazmeren avstrijski kredit naših dežel iz leta 1917., tako pičel, da mora naša uprava brez dovolitve za kaznilnice, pisarniške potrebščine in za marsikaj rabiti interkalarie nezasedenih službenih mest, darsi gredo ti prihranki po vsi pravici le sodnikom in uradnikom, ker več in naporno delajo. Pospešila bi se tudi imenovanja, ki se — horrible dictu — vlečelo od marca do septembra brez ozira na težavne stanovanjske razmere, na rodbinske in šolske potrebe, premestitve prosočih sodnikov, izkratka z na videz grozno indolenco, a bale samo zato, ker rabijo v Belgradu toliko časa za vsako stvarico. Verjamem, da gre res bolj počasi, trdim pa, da zato, ker v centrali ni naših uglednih ljudi, ki bi po lastnevali razmere, ki so doma. Ako se naš pravosodni štab premesti na svoja prava mesta v ministrstvu pravde, bo zveza prava in kola ne bodo tako vreščala.

Da zveze ni in da so kola potoglavla, oboje le ugotovil sam gospod poverjenik že dne 26. aprila 1919 v znamenitem članku Ex-lex, »Slovenski Narod« št. 98. Tudi v rečenem članku naštetje nepravilne in nevedne prikazni bi se bile dale omiliti, pa morda prenečiti, ako bi bila že tistikrat funkcionirala pravilna zveza z Belgradom. Toda g. poverjenik se le zadovolji z golo ugotovitvijo nepogodnih polavov, ni pa storil pravega, da bi jih odpravil, kakor tudi ni izvršil od glavnega urednika mu v št. 99 dne 28. aprila 1919 nasvetovane pravilne konsekvence, zakaj tudi ta svet le bil dober, unicum je bil le raz politično presolalo.

Oba članka sta bila dobra. Prvi, ker je konstatiral, da je stališče poverjenika nevzdržno, drugi, ker je terjal zaključek. Toda kakor je bila, tako je ta kriza ostala pet mesecev, in kaže se, da se kriza huiša za kronično bolezen. Od nobene strani ni te rešne besede, da je nadaljni obstoj poverjenštva za pravosodstvo nepotreben in ne samo nepotreben, ampak kvaren, ker v težkem času najboljše moči veže tukaj, so odveč, pa jih odteza tam, kjer so kravpo potrebne. Oralanu se čudno sliši, da nam je bilo v dunalskem ministrstvu treba takih moči, v belgralskem Ministrstvu pravde pa da smo — si-

18

LISTEK.

GLAD.

Spisal Knut Hamsun. — Poslovenil

Fran Albrecht.

(Dalle.)

Mlada ženska v sivi obleki s črnim našivom je odprla duri; ozrla se je za kratek hip začudeno vame, nato le zmalajala z glavo in delala:

»Ne, danes nimamo ničesar.« In nato sem li bral z obraza, da bi rada zaprla duri.

Čemu sem pač tudi stopil v stik s to osebo? Brez vsakršnega polasnika me je smatrala za berača in hipoma sem postal ves hlade in miren. Snel sem klobuk, se z vso spoštljivostjo naklonil in kakor da nisem bil slišal njenih besed, sem delal skrajno uljudno:

»Oprostite, gospodična, da sem tako burno pozvonil; nisem poznal zvonca. Tukaj stanuje, baje nek bolan gospod, ki le anonsiral radi moža, ki bi ga vozil v naslanjaču.«

Za trenotek je stala in pustila, da li je šla ta lažnjiva izmišljotina skozi možgane; zdelo se je, da se le njeno mnenje glede moje osebe omalajalo.

»Ne,« le rekla slednjič, »ne, tu ni nobenega bolnega gospoda.«

»Ne? Starejšega gospoda? Voziti dve uri vsak dan, ura po 40 vinarjev?«

»Ne.«

»Potem prosim še enkrat oproščenja,« sem rekel. »Nemara stanuje v prvem nadstropju. Hotel sem ob tel priložnosti samo priporočiti moža, ki ga poznam in za katerega se zanimam, mole ime je Wedel-Jarlsberg.« Poklonil sem se še enkrat in stopil nazaj; mlada ženska je zardela kot ogenj, v svoji zadregi se ni mogla prestopiti z mesta, marveč je stala in strmela za mano, ko sem odhajal po stopnicah.

Pokoj se mi je povrnil in glava mi je bila čista. Besede ženske, da mi danes ne more ničesar dati, so vplivale name na prvi kopeli. Tako daleč je torej že prišlo, da je smel vsak poljubljen človek pokazati v mistih name in si reči: ta tod je berač, eden tistih, ki mu človek skozi vrata na mostovžu daruje miloščino.

V Minski ulici sem obstal pred krčmo in vdihaval sveži vonj mesa, ki se je pekel v kuhinji; že sem prijel za kluko in hotel brez vsega drugega vstopiti, a sem se še pravočasno premislil in šel. Ko sem dospel na Stortorv in iskal prostora, kjer bi se odpočil, so bile vse klopi zasedene in zaman sem šel okrog cerkve — nobenega prostora, kjer bi lahko sedel. Seveda sem si delal mračno, seveda! seveda! In

spet sem se odpravil na pot. Na vogalu bazarja sem napravil ovinek krog vodometu, pil požirek vode, šel dalje, vlekem nogo za drugo, se dolgo mudil pred vsakim izloženim oknom, obstajal in gledal za slehernim vozom, ki se je peljal mimo. V svoji glavi sem čutil farko vročino, v sencih pa mi je počelo sila čudno razbiliti; voda, ki sem jo popil, mi ni dela dobro in mi je povzročala velike slabosti. Tako sem dospel na pokopališče. Sedel sem, se uprl s komolci na kolena in si podprl glavo z rokami; ko sem zlezal vase in tako sedel, mi je bilo dobro in tistega glodanja v prsih nisem več čutil.

Na veliki granitni plošči zraven mene je ležal na trebuhu kamnosek in vrezaval napis; imel je modra očala in me je hipoma spomnil znanca, ki sem ga bil skoro pozabil. Človeka, ki je bil nastavljen neke v banki in ki sem ga bil srečal pred nekaj časa v kavarni.

Ko bi vsaj vso to sramežljivost mogel pogoltniti vase in se obrniti nazaj! Povedati mu naravnost vso resnico, da se mi ta čas godi zelo, zelo slabo in da mi povzroča celo bridke težave, kako preživeti se! Lahko bi mu podaril svojo knjižico za britje... Jaši me vrag moja knjižica za britje? Listov za približno eno krono! In ves nervozen sem zagrabil za ta zaklad. Ko le nisem našel dovolj naglo, sem poskušal: iskal lo ves v curkih potu, lo nazadnje našel na dnu svojega žepa na prsih z drugimi

čistimi in nepopisanimi papirji brez vrednosti. Preštel sem mnogokratov teh šest listkov, od spred in od zad; nisem jih mogel več uporabiti; ni li mogla biti to mola kaprica, mol domislek, da se nisem hotel dati več briti? Na ta način ni prišel v posest skoro cele krone, bele srebrne krone! Banko so ob šestih zaprili; med sedmo in osmo uro bi lahko počakal svojega znanca pred kavarno.

Dolgo sem sedel in se veselil te misli. Čas je bežal. Gori v kostanih je šumel veter, dan se je nagibal. Ali pa nemara ni bilo premalenkostno, da bi prišel s šestimi listki za britje k takšnemu mlademu človeku, ki je bil nastavljen v banki? Nemara da je imel sam dve lo bito polnih knjižic za britje v žepu, mnogo čistejše in finejše listke od mojih? Kdo bi to vedel! In preiskal sem vse svoje žepa za drugimi rečmi, ki bi mu jih lahko pridel; ampak ničesar nisem našel. Ko bi mu vsaj lahko ponudil svojo kravato! Čisto lahko bi lo pogrešal, ako tesno zapišem svojo suknjo, to pa sem moral že tako storiti, ker nisem imel več telovnika. Odvezal sem kravato, veliko šerpo, ki me je pokrivala skoro čez pol prsi, lo skrbno očistil in jo zavil obenem s knjižico za britje v košček belega pisemskega papirja. Nato sem zapustil pokopališče in šel doli proti kavarni.

(Dalle prihi.)

rote, ki ničesar ne dosežemo. Stvar je jasna bolj kakor katerikoli vprašanje, toda urečeno nam je, da ne delamo prav nikakoli izjem, kadar organizatorično grešimo.

VSEM ČLANOM KRAJEVNE POL. ORG. ZA LJUBLJANO IN OKOLICO!

Za 15. t. m. sklicuje kraljevi pol. odbor zborovanje vseh članov ob 7. uri 30 min. zvečer v društvenih prostorih v Mahrovci hiši s sledečim dnevnim redom:

- 1. poročila;
 - 2. volitev delegatov za strankino konferenco;
 - 3. predlogi;
 - 4. slučajnosti.
- Polnoštevilna navzočnost dolžnost!
- Odb. kraj. pol. org. ISDS.

Misli o šolstvu.

Institucija Indeksa zelo otežuje oziroma onemogočuje resno znanstveno delovanje katoliškim učencem. To oni sami dobro čutijo. Mnogi verni katoliški nemški učenci so leta 1907. sestavili poseben spis na rimsko stolico, v katerem so prosili, da bi bila institucija indeksa, če ne že popolnoma odstranjena, na vsaj reformirana, da bi odgovarjala modernim potrebam. Ta spis je bil vsled indiskretnosti predčasno objavljen. Oficijelna vatikanska žurnalistika ga je ostro obsodila. Potem ga sploh niso poslali v Rim. Ti učenci so izjavili, da je Indeks skrajno nevarna institucija cerkvene avtoritete, ker nič ne vpoštevja modernih duševnih potreb in visoke stopnje duševne dozorelosti narodov in posameznikov. Indeks to je pravzaprav duševni post za katoliške učence, ker jim ne dovolji čitati najboljših duševnih del velikih znanstvenikov kakor n. pr. Kantovo kritiko čistega razuma itd. Rimsko stolica pa indeksa ni reformirala, ampak ga celo odstranila. Nasprotno, cenzuro knjig le še poostriša. Skofom je dala še posebne ostre odredbe, po katerih se morajo ravnati pri presodi knjig in katoliškega časopisa. Katoliška cerkev se zaveda, da moderne vede ne more pobitati z duševnim orožjem, zato se poslužuje nasilja, cenzure, indeksa. Motiv, zakaj tako dela, je iskati predvsem v dejstvu, da so v zadnjih dveh desetletjih razni katoliški teologi prav marljivo študirali protestantske teološke spise, posebno dela slavne nemškega protestantskega teologa, Harnacka. Ta študij je privedel nekaterih katoliških teologov do koraka, da so izstopili iz katoliške cerkve in prestopili v protestantsko vero. Sploh se večkrat zgodi, da kak katoliški teolog, ki študira dela nasprotnikov katoliške cerkve, da bi jih tem uspešneje pobital, postane prišast teh cerkvi nasprotnikov in potem obrne svoje orožje proti tisti cerkvi, katere ga je poslušal, da bi jo zagovarjal in branil. To nam kaže slučaj grofa Pavla Hönshörcha. Bil je strogo katoliško vzgojen. Vstopil je v jezuitski red. Jezuiti so spoznali njegovo nlegovo zmožnost. Bil je sodrnik raznih katoliških časopisov in revij. Dajl so mu nalogo, da se posebno peča z zgodovino katoliške cerkve in papežev. Poslalil so ga po svetu, kjer je študiral po raznih univerzah in knjižnicah. Temeljit študij ga je pripravil do tega, da je izstopil iz jezuitskega reda. Svolo, bogato, znanost je obrnil proti katoliški cerkvi in papeštvu. V svojih delih je odkril svetu v pravi luči papeštvo in cille rimskega klerikalizma.

Vsi smo se pričali, kako ostro je v zadnji dobi nastopala katoliška cerkev proti t. zv. modernizmu. Modernisti, to so navadno učeni bogoslovci, ki poznajo moderno vedo in vidijo prepad med njo in teologijo. Vidijo, da rezultati moderne vede nevarno pretresajo stavbo katoličizma. Zato si od moderne vede izposlojajo metode, s katerimi skušajo premostiti omenjeni prepad in spraviti cerkevne nauke v nekako harmonijo, (soglasje) z idejami današnjega doba.

Papež Pij X. je izdal proti modernizmu dne 8. septembra 1907. t. zv. encikliko (okrožnico), naslovljeno na vse škofo katoliškega sveta, ki začena z besedami: »Pasceat dominici gregis«. V tej okrožnici tarna, kako je katoliška cerkev v nevarnosti in to v prvi vrsti radi modernizma, katere smatra še za hujšo sovražnico cerkve kot brezverce. Očita jim, da so v sami notranosti cerkve pripravljali raztrg, kako bi jo uničili. V krvi cerkve, v

njeni naglobokejši notranosti tiči nevarnost, ki so jo povzročili modernisti, ki so tem nevarnosti, ker cerkev dobro poznajo. Ne segajo samo na liste in veje cerkv, drevesa, ampak lotili so se celo korenin, to je natelebokejših temeljev vere. Prvi del te okrožnice govori o modrosloviu, veri, bogosloviu, zgodovini, kritiki, apologetiki (branitev vere) in o reformnih načrtih modernizma.

Drugi del pa razpravlja o nra- vni in duševnih vzrokih modernizma. Modernizem očita napačno filozofijo in odreja proti njim nastrožje naredbes.

Modernisti so na to papeževo okrožnico odgovorili. Modernisti pravijo v tem odgovoru, da vzrok modernizmu ni to ali ono modroslovno učenje, ampak gola fakta (dejstva), katerih ni mogoče prezreti, ker se jih ne da spraviti iz sveta. »Contra facta non valet probatio (Proti dejstvom je vsak dokaz nemogoč, nevelaven). Ti moderni bogoslovci pravijo papežu, da le znanstvena kritika nedvomno ugotovi, v sv. pismu stare in nove zaveze ter v prvotnem krščanstvu celo vrsto dejstev, ki se jih ne more zanikati. Ta fakta, ki so bila do sedaj neznana, pa stoliijo v direktnem nasprotju z nekaterimi nauki sv. pisma in prvega krščanstva, katere nauke se le do sedaj smatralo kot edine prave. Teh dejstev, ki so v

nasprotju s cerkvenimi nauki, se ne da utaliti. Zato je treba nati pot, ki bo izravnala nasprotje med nauki moderne vede in nasprotnimi nauki katoliške cerkve.

To je smisel odgovora modernistov na papeževo encikliko. Rim- ska kurija modernistov ni poslušala. Cerkev je ostala pri svojih naukih, proti modernizmu pa je nastrožje nastopila. (Olej: Dr. Fr. Loskot: O indexech zakázanych knih: Indexbewegung und Kulturgesellschaft, Karl Georgi, Bonn.)

Modernisti so po večini verni ka- toliki. Imeli so najboljši namen. Skušali so katoliško cerkev reformirati, da bi svoje nauke prilago- dila moderni vedi in sedanjim duševnim potrebam. Zadelil pa so na nezlomljiv odpor cerkve. Moderni- stom se idealizma ne sme odrekat. Bili pa so naivni v toliko, ker so ve- rovali v možnost reformacije katoliške cerkve. Kdor vpoštev sestavo katol. cerkve, sprevidi, da je taka ne more modernizirati. To je po- polnoma dovršena stavba. Napred- ka ni več zmožna. Ako ponesti le en žebel, se podere vsa stavba. Povratek k pravemu krščanstvu, od katerega je cerkev danes tako daleč kakor mohamedanstvo, bi po- menil popolno uničenje katoliške cerkve v njeni sedanjli obliki. Pa- neži na kaj takega ne bodo nikdar pristopili. (Dolge.)

Brzojavne vesti.

Jugoslavija.

KONGRES JUGOSLOVANSKEGA DIAŠTVA ODGOĐEN.

LDU, Zagreb, 8. Odbor jugoslo- vanske omladine poroča: Ker so zadnji čas nastale nenapravljive težkoče za nastanjenje udeležencev kongresa jugoslovanske omladine, le konferenca seniorjev sklenila, od- gođiti kongres na nedoločen čas. Odbor prosi vse omladince, zlasti organizacije in poverljivke, da takol obvestijo tovariše, da ne bodo potovali v Zagreb.

Po svetu.

Naša izvirna poročila.

MIR RATIFICIRA NOVA ZBOR- NICA.

Rim, 7. okt. (izvirno.) Mirovno pogodbo z Nemčijo in Nemško Av- strijo bo še le novozvoljena poslans- ka zbornica ratificirala. To se bo zgodilo torej prve dni decembra t. l.

NITTI SVOJIM VOLIVCEM.

Rim, 7. okt. (izvirno.) Nitti je naslovil na svoje volivce pismo, kjer v glavnih obrisih razvija svoj pro- gram. Med drugim izjavlja, da se Ita- lija ne sme več dati zavajati k no- tranjim boleim. Stremilente vlade meri na socialni mir in kulturno obnovo dežele. Kar se tiče Reke, pravi Nitti, da se le posvetoval z odgovornimi krogi in z macedonskim parlamentom, morda pa se ni držal priporočail nastopa s silo. Srca vseh Italijanov so polna istih svetlih občutkov. Razlika obstaja le v na- ziranju glede metod in glede nasto- panja. Na vsak način pa je potrebno vzpostaviti disciplino v vojski in v državi. Potrebna je zopetna pridobitev in obnova izgubljenega boga- stva, zlasti na rabi Italij mir na znotraj kakor tudi na zunan. Italija mora živeti, da doseže zmago.

VOLOSKO PRIPADE JUGOSLA- VIJI.

LDU, Split, 7. (DDU.) Povodom Titovljeve izjave v italijanski zbor-

nic, da ima Vološki okraj pripasti Jugoslaviji, le istrski odbor poslal ministrskemu predsedniku in pred- sednikoma zbornice in senata brzo- javko, v kateri protestira proti temu, da se ta okraj dodeli Jugoslovan- om. Brzojavka povdarja potrebo garancije za volaško obrano Istre in potrebo prometa s Trstom. Obenem naglašja, da le pripojenje vološkega okraja Italiji edino sredstvo, da se vzdrži teritorialna kontinuiteta z Reko in da bo potem Reka veko- mai ostala italijanska. Naposled veli brzojavka, da je to potrebno tudi za interes Italije in italijanske vlade same, ki bi bila sicer izpostavljena nevarnim komplikacijam.

POMANJKANJE NA REKI.

LDU, Split, 7. (DDU.) Reški do- pisnik lista »Giornale d' Italia« iz- javlja, da je Nittieva blokada Reke uspeša v toliko, da je tam nastalo strašno pomanjkanje mleka in zdra- vil za bolnike. Dopisnik poudarja, da je Reka blokirana dvojno, ne sa- mo po italijanski vladi, marveč tudi po Jugoslovanih. Na Reko ne prih- la nobena živina več. Rečani mora- jo hoditi na Sušak po mleko. Cena lalcem raste neopredeloma in je de- segla že vsoto 5 K. Isti dopisnik po- roča v drugem delu o velikem številu redarstvenih agentov, ki so se nenadoma pojavili na meji bloki- ranega mesta. Dopisnik trdi, da ti redarski agenti po Nittievem pove- lju odpirajo vsa privatna pisma, ki jih obitelji pošiljajo vojakom na Re- ko. Nacionalistične novine se sabo- tirajo. Iz Hrvatske prihajajo vesti, ki zahtevajo potrebno odredbo opreznosti na meji. Dopisnik je zve- del, da razpolagajo Jugoslovani s približno sto vojnimi vozovi iz fran- coskih tvojnic. Temu dejstvu pripis- uje posebno važnost. Naposled veli, da Jugoslovani gotovo nekaj pri- pravljajo, da pa so Italijani na Reki pripravljeni za vsak pri- mer.

Širite in naročajte »DEMOKRACIJO«!

po selskem pismonoši v naslednje vase: Tešnja, Sv. Peter, Gorinčice, Kot. Cemerice, Sv. Janez, Reka, Sreje, Dravje, Velikaves, Bistrica, Leše, Breznica, Svatne in Hodnina. Dostavljanje se vrši vsak dan razen nedelje.

— Dunajski žito iz Galicije so nedvčerašnjem imeli velik shod na Dunaju pred rotovžem, kjer so za- vračali obdolžitve komunistov, da so monarhisti. Do sponadov ni pri- šlo. Komunisti so zahtevali, da se naj oboroži ves proletarijat.

— Predarisko je priključila mi- rovna konferenca k Nemški Avstriji, kljub temu, da se je ta dežela zelo zavzemala za priključitev k Švici. Predarščani so sklenili, da predlo- že zahtevo za priključitev k Švici Zvezji narodov.

— Na potovanju na Francosko preko Italije se vsem potnikom na obmejni postaji Ventimiglio odvza- mejo po francoskem sanitetnem re- darstvu potni listi in zamenjajo s sa- nitetnimi potnimi listi. Redarstvo pošlje odvzete potne liste občin, ka- mor le potnik namenjen.

Dnevne vesti.

† Dr. Lovro Pogačnik.

Včeraj ob 16. uri se je vršil ob veliki udeležbi pogreb umrlega po- slanca dr. Lovro Pogačnika. Pokol- ni je pripadal VLS., katero je tudi več let zastopal že v dunajskem parlamentu. Bil je miren in pošten politik. Zlasti neumorno je nasto- pal ob času ljudskih taborov za ju- goslovansko malniško deklaracijo. Bil je velik prijatelj Krekov, ki mu je to prijateljstvo tudi iskreno vra- čal. Ob prvih dneh prevrata je dr. Lovro Pogačnik fungiral kratko ča- sa kot poverjenik za narodno bram- bo. Za njegov značaj ta funkcija ni bila. Mož je umrl razmeroma mlad. VLS. je z njim izgubila pomembnega sodelavca in agitatorja.

Potni listi v zasedeno ozemlje.

Po odhodu italijanske misije, ki je v Ljubljani vidirala potna dovo- lenja za zasedeno ozemlje, je bilo onemogočeno ali vsaj otežkočeno notovanje v to ozemlje. Radi tega je posredovalo ministrstvo zunanjih del preko kr. poslanstva v Rimu pri italijanski vladi, da se v bodoče po- tni listi, katere izdajalo naša oblast- va, lahko vidirajo na meji Italije, od- nosno zasedenega ozemlja.

Iz krogov poštnih pomožnih slug.

Poštni pomožni slugi pričakuje- mo že dolgo potrebne pomoči. Pa ga ni vrzala, ki bi se za nas zmenil. Listi so sicer pisali, da dobe po- štni uslužbenci draginske doklade, in te so drugi poštni uslužbenci tu- di res dobili, le oni, pomožni slugi, ne. Ali niso pomožni slugi res vred- ni ravno take pomoči kakor drugi, ko vendar morajo ravno tako kakor drugi službovati, da celo še vse težje in naporneje?

Ogleimo si samo selske posmo- noše, ki moralo nastopiti službo zjutraj ob šesti uri, in jo nadaljevati do 5—6 ure zvečer in ves ta čas le- tati čez hribe in doline, kar ni pač lahko, zlasti po zimi v snegu. In nič boljši ni življenje poštnih pomožnih slug v mestih. In ta revni proletarec mora opravljati svojo težko službo

za plačo, ki je prava sramota. No in sedaj, ko se po tolikem času vendar izplačujejo — kar je tudi prav — drugim tovarišem draginske do- klade, se pusti pomožne slugi eno- stavno na cedilo. Če so dobili dru- gi poštni uslužbenci doklado, zakaj bi jo ravno mi ne, ki smo naho- trebnejši med vsemi?

Ali je mogoče, da bi pomožni sluga v teh časih izhatal s 474 K ter si s tem denarjem kupil še obleko, medtem ko stalni slugi vendar vsaj obleko zastoni dobe? Živeža pa po- možni sluga tudi ne dobi nič cene- je kakor drugi...

Poduradniki in slugi dobe n. pr. 450 K doklade za ženo ter 50 K za vsakega otroka, stalni pomožni sluga le zase in za svojo ženo, za otro- ke, če niso še eno leto stalno nastav- leni, pa nič. Kako pa zonet to? Ali le tukaj potrebna dvojna mera? Dajte tudi nam, kar si po pravici za- služimo. Uvažujte, gospodje, tudi naš položaj. Obupen je. Pomoči za- htevamo, ker živeti moramo tudi mi, pomožni slugi.

— Popravek. V včerajšnjem listu se nam je zonet vrnilo nekaj neljubih tiskovnih pomot. Koncem šestega odstavka v uvodniku nam je tiskarski škrat ob sokrivdi korek- torja na naravnost spremenil besed- no »socialistično« v »nacionalistič- no«. Nič več in nič manj. Nač čita- telj prizanesel obema.

— Volni uletniki na Angleškem. Vsi oni, ki imajo sivolce v angleš- kem uletištvu, naj pismeno in nemu- doma prijavijo svoj in njihov na- slov Splošnemu slov. ženskemu društvu v Ljubljani.

— Razpis službe. Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro razpi- suje službo okrožnega zdravnika v Sevnici. Interesenti se opozarjajo na ta razpis v Uradnem listu.

Prireditve.

Občni zbor pevskega zbora »Glasbene Matice« se vrši v soboto, dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer v pev- ski dvorani »Glasbene Matice« z običajnim dnevnim redom. — Od- bor.

Zanimiva razkritja

o deželnem in občinskem gospodarstvu na Kranjskem. KAKO SO SLEPARILI.

(Dolge.)

IV. STANOVANJE DEŽELNEGA GLA- VARIA.

Na ljudske stroške je prenovil svoje stanovanje in pohištvo.

V pričetku leta 1912. se je reno- viralo stanovanje deželnega gla- varja ter kompletiralo in deloma nadomestila oprava v tem stanova- nju. Obenem se je izvršilo tudi ne- kak popravi v drugih prostorih de- želnega dvorca.

Plačila za vse to so se izvršila v letih 1912 do 1914 in so bila za- računena sledeče:

a) v l. 1912.

1) pri pogl. I (Deželno zastop- stvo in splošna deželna oprava) pod naslovom: »Oprava v stanovanju deželnega glavarja. 7.444 K 08 h 2) pri pogl. XI. (Deželno premo- ženje) pod naslovom: »Deželni dvo- rec, popravila in adaptacija po- slopia ter pritlikin 23.838 K 37 vln. 3) pri istem poglavju pod naslovom: »Deželni dvorec, električne napra- ve, svetila in druge potrebščine« 3.678 K 46 vln. Skupaj 34.955 K 91 vln.

b) v l. 1913.

1) pogl. I. pod naslovom kakor l. 1912 pod 1) 158 K 90 vln. 2) pri pogl. XI. pod naslovom, kakor leta 1912 pod 2) 6.149 K 44 vln. 3) pri pogl. XI. pod naslovom kakor leta 1912 pod 3) 600 K. skupaj 6.908 K 34 vln.

c) v l. 1914.

1) pri pogl. I. pod naslovom ka- kor v l. 1912. pod 1) 226 K 16 vln. 2) pri pogl. XI. pod naslovom ka- kor v l. 1912. pod 2) 959 K 18 vln., skupaj 1.185 K 34 vln.

Iz stranke.

Ljubljanski sodrugli Dnes ob 20. uri v Mahrovci hiši na Krekovem trgu 10 diskuzijski večer!

Vsi zainteresirani politične organiza- cije v II. okraju se vabilo v četrtek ob 7. uri zvečer na sestanek v Ma- hrovci hiši. Pridite gotovo.

Shod šivilji modistini itd. (homoč- nile) se vrši v nedeljo, 12. t. m. ob 9. uri dopoldne v Mahrovci hiši. I. nad- stropje. Dokažimo s. svojo prisot- nostjo, da se tudi ml. ženske zaveda- mo svoje dolžnosti. Ker se bode

razpravljalo o našem gnotnem po- ložaju se prosil polnoštevilne ude- leležbe. — Odbor.

Osrednje društvo kmetičnih de- lavcev in sorodnih strok na Slove- nam ozemlju Moste pri Ljubljani ima svojo selo v petek, 10. t. m. ob pol 6. uri zvečer v društvenem lo- kalu. Udeležite se polnoštevilno. — Zdravo!

Izobraževalno društvo »Svobo- da« Udat-Moste sklicuje v petek dne 10. t. m. ob 7. uri zvečer dra- štveni shod v društvenem lo- kalu (sodr. Mavseria). Sodrugi in so-

družice, pripeljejo vsled važnosti dnevnega reda, kolikor več mogoče vaših tovarišev in tovarišic.

Izobraževalno društvo »Svoboda« Umat-Moste ima svojo izvanredno sejo v nedeljo, dne 12. t. m. ob pol 9. uri dopoldne v društvenem lokalu. Polnoštevilna udeležba odborikov dolžnost.

Podružnica »Svobode« v Zidanem mostu ima v nedeljo, dne 12. oktobra izvanredni občni zbor ob 14. uri popoldne v hotelu Juvancih z dnevnim redom: Poročilo predsednika, tainika in blaginika; volitev novega odbora. Na občnem zboru poroča sodružica Urbančeva iz Ljubljane. — Sodruzi, sodružice, udeležite se občnega zbora polnoštevilno.

Čevlarski pomočniki v Novem mestu se nahajajo v stavki. Nai ne išče sedaj noben čevlarski pomočnik del v Novem mestu.

»Kino Ideal«. Danes in jutri popoldnoma nov spored z lepimi filmskim igrokazom Roberta Heinemana v štirih delih: »Zadnja ljubavna noč Ince Tolmeina«. Težko naslovno vlogo igra znamenita filmska igralka Léontin Kühnberg; njene partnerji so Jenny Höne, Oewid Molander, Karl Falkenberg, Estera Hagan in Maks Rühbeck, sami prvostopni umetniki. Poleg tega burka v enem delanju. Ta spored ostane do petka, 10. oktobra. Ni za mladino. Predstave kot običajno. 655

»Kino Ideal«.

Kultura.

»Ljubljanskega Zvona« 10. številka je izšla s sledečo zelo bogato vsebino: Oton Župančič: Kapitan Božo; Dr. Ivan Tavčar: Visoka kronika (Dolje prihodnjič); Voleslav Molé: Ob Jeniseju; Andre Michel:

Nainoveljša poročila.

(Vest LDU.)

AMERIŠKI SENAT PROTI IZKRCANJU AMERIKANČEV V DALMACIJI.

Split, 8. (DDU). Italijanski listi z zadovoljstvom spremljajo živahno debato v ameriškem senatu zaradi dogodkov v Trogiru. — Senator News je vprašal mornarskega ministra, ali se je ameriška posadka izkrcala v Trogiru po naredbi angleškega admirala, in je izjavil, da intervencija Zedinjenih držav ni bila upravičena. Shernadu je odgovoril senator Hitchcock, ki je admiral Andrewsa v Splitu vzel v zaščito in dejal, da je izkrcanje bilo odrejeno radi vzdrževanja reda v kraju, kjer je bila policija poverjena Zedinjenim državam. Senator Ormick je menil, da bi po krivdi Zedinjenih držav ta dogodek utegnil dovesti do italijansko-srbskega spopada. Senator Borah je dejal, da je izkrcanje v Trogiru nepostavno. Hitchcocku sta odgovorila še senatorja Lodge in Moses.

BADOGLIO ZASEDE REKO.

Bern, 8. (DunkU.) Kakor poroča »Secolo« se bo Reka udeležila italijanski volitev. Glasom »Italije« se bliža reško vprašanje rešitvi, kar sklepajo iz tega, da bodo Badogliojeve čete zamenjale d'Annunzijske prostovoljce. Badoglio bo v sporazumu s pariško konferenco zasedel Reko.

UKINJENJE VOJNEGA STANJA V ITALIJI.

Rim, 8. (DunkU. — Brezlično.) Te dni se potem kraljevega odloka proglasi ukinitve vojnega stanja.

MEJE MADŽARSKE.

Berlin, 8. (DunkU.) »Lokalanzeiger« javlja iz Frankobroda ob Meni: Kakor se poroča iz Pariza, se bo mirovna pogodba z Madžarsko naj-

Razstava jugoslovanskih umetnikov v Parizu; Anton Batagelj: V bolezni; Josip Kostanjevec: Kam?; Franjo Roš: V svobodi; Dr. Ivo Sorli: Izgubljeni sin; Stano Kosovel: Serenada; Milan Fabjančič: Madi internirane; Marija Kmetova: Večerna; Igo Gruđen: Besede sladke; Avgust Zigon: Prispevek k betdesetletnici. (Dolje prihodnjič). Listek: J. A. G.: Levstik; Vladimir Gadje gnezdo. — A. Debeljak: Ivan Albrecht: Slatina. — Anton Melik-Loboda: Dragiša V. Vašič: Karakter i mentalitet jednog pokolenja. — Dr. Ivan Prijatelj: D. S. Merežkovskij. Viečni sputnici. — Ferd. Seidi: Dr. J. C. Oblak. Koroška Slovenija. — Anton Melik-Loboda: Ferero; Guglielmo. — Petruška V. M. Vasnecey. — Dr. O. Črešmošnik: Car Emil, Viktor, pod sumnjom. — on: Župančič med Nemci. Nove knjiške:

»Priroda« je popularni časopis hrvatskega prirodoslovnega društva. Izšla je sedaj že osma številka z zelo pestro pedagoško vsebino. O. Sajovic (Ljubljana) opisuje na vrlo lep način »Zgodovino sklednice«. O psihologiji bilk razpravlja Vouk. Nadalje je objavljena v tej številki razprava znamenitega prirodoslovca Ernesta Haeckel »Granice prirodne nauke« in več opisov interesantnih naravnih pojavov. Priporočamo ta edini prirodoslovni časopis. Sodelujejo hrvatski, slovenski in srbski prirodoslovci in ljubitelji narave. Naročnina znaša 16 K. za dlake 10 K. Naroča se pri uredništvu v Zagrebu, Demetrova ul. 1. Umetniški oddelci v ministrstvu narodne prosvete se otvorili. Za načelnika tega oddelka bo imenovan znani srbski pisatelj Brankislav Nušić, za tainike bosta imenovana književnika Sinta Pandurović in Mirko Korotila.

brže se tekom tega meseca izročila sedmorici madžarskih delegatov. Pogodba določa za Madžarsko naslednje meje: Ob severnem robu države sledi meja nekaj časa Donavi, potem na črti, ki gre od zapada proti vzhodu in ki se bo morala v podrobnostih šele določiti; nato brže bo tekla ta črta od Bratislave do Komorna. Pred velikim zavojem Donave severno od Budimpešte krme meja v severovzhodni smeri proti Karpatom in doseže pri Marmaros-Szigetu točko, kjer se združijo meje treh držav: Čehoslovavska, Madžarska in Rumunija. Vse bivše ogrske ozemlje, ki leži severno od te točke pripade čehoslovavski republiki. Na vzhodu gre meja od Marmaros-Szigeta do reke Samos, potem nekaj časa ob tej reki, nato pa vzhodno od Debrecina proti jugu do reke Maros in doseže pri kraju Szent-Ivan reko Tiso, kateri sledi do meje stare struge. Potem okrene proti zapadu in gre severno od Drave v smeri proti Radgoni. Na zapadu se uredi vprašanje zapadne Ogrske tako, da pripade Sonroni Nemški Avstriji. Madžarska bi potem obsegala približno 140.000 km² in bi imela okoli 10 milijonov prebivalcev.

VOLITVE NA ŠPANSKEM.

Pariz, 7. (DunkU.) Listi pišejo, da je vlada predložila zbornici nov zakon, tičoč se novih volitev, ki so določene na 11. november. Narodna skupščina za volitev predsednika se sestane dne 2. februarja 1920.

VOJNA NAPOVED UKRAJNE DENIKINU.

Kamenec Zolodski, 6. (DunkU.) Ukrajinski tiskovni urad poroča: Vsa prizadevanja ukrajinske vlade, izogniti se bojem s četami generala Denikina, so bila brezuspešna. Ruska prostovoljska armada je napadla ukrajinske čete, naker je ukrajinska vlada napovedala generalu Den-

zikinu vojno. Za fronto Denikinove armade so izbruhile kmetske vstale.

LANSING PREVZEL POSLE WILSONA.

Bazel, 8. (ČTU.) Milanski »Secolo« javlja iz Washingtona, da je prevzel Lansing državne posle, ki jih je vodil dosedaj Wilson. Name-rava se ustanoviti izvršilna oblast, ako se Wilsonovo stanje poslabša.

Gospodarstvo.

Državna posojila. Ministrstvo financ je dobilo od Francoske posojilo osem milijonov frankov in sicer štiri milijone v denariu, štiri pa v kuponih. Minister financ je obveščen, da bogalantja za posojila v Ameriki dovoljno napredujejo in da bodo ameriške banke dale 300.000 dolarjev.

Nove tovarne. Po Sloveniji in Hrvatskem se snije veliko novih tovarn. V Vukovaru se snuje tovarna za konzerviranje mesa in tovarna usnja ozir. čevljev. V Osijeku tovarna za perilo, dalje tovarna za izdelavo vilakov in žice, tovarna za železniške znake in varstvene stroje in naprave, potem tovarna čokolade. V Belišču pri Osijeku se zgradi tovarna za zdravila in tovarna za steklo. V Černomeru bodo zgradili veliko moderno opekarno, tako tudi v Donjem gradu. Pri vseh teh tovarnah bo igral židovski kapital veliko vlogo, seveda tudi inozemski.

Trgovina s Čehoslovavsko se bo uredila potem, cele vrste posebnih dogovorov tako, da se bo blago na Čehoslovavskem moglo kupovati samo s češkimi kronami.

Trgovski odnosi med Italijo in Ogrsko se znova otvorijo. Vojneža materiala Italija ne bo izvažala na Ogrsko.

Česko-francoska banka. V Pragi nameravajo ustanoviti s sodelovanjem živnostenske banke česko-francosko banko. Tozadevna pogajanja se bodo v kratkem pričela.

Akcijski družba za železnice in izrabo vodnih sil se snuje v Gradcu. Ta družba bo velikega pomena za nemško-avstrijsko industrijo in promet.

Novi rudniki na Nemškem. Pri Teutoburgu so odkrili nove premogovnike. Pri Dornbergu bodo začeli z delom v zapuščenih rudnikih, tako tudi v premogovnikih pri delu za gospodarsko obnovo Nemčije.

Za obnovo Poljske se je v Varšavi ustanovila akcijska družba pod patronatom poljske vlade. Družba je že sklenila z Ameriko pogodbo, po kateri bo Amerika dobavljala stroje za obnovo poljske industrije. Družba je nakupila blaga za 5 milijonov mark (nolte strojev tudi kemikalije, bombaž, volno in tiskarske stroje).

Agitirajte za naše časopise!

Zdravstvo.

Španska hripa se je zopet pojavila. V Rimu je obbolelo že 11.000 ljudi, v Napoli 3000, v Bologni 2000. Bolezen se hitro širi in je prestopila že meje Švice.

POSILANO.

Opozarjamo na današnji oglaš »Radium«, katerega je izumila so-prova znamenitega francoskega profesorja, Curie. Deluje čudežno na človeško zdravje, posebno pa v živčnih boleznih itd. 669

Iz Slovenije.

Sava na Gorenjskem.

Zadnje nedeljo se je vršil pri nas javen shod z dnevnim redom:

Splošni politični položaj. Shod je sklical naša krajevna politična organizacija. Predsednikom shoda je bil izvoljen sodrug Weiss Stefan, za zapisničarja sodrug Košir. Po izvolitvi poda predsednik besedo sodrugu Golouhu iz Ljubljane. Ta nam je v nad enournem dolgem govoru orisal splošni politični položaj. Dotaknil se je d'Annunzijskega papeševanja na Reki, dalje orisal posledice, katere lahko rodi ta d'Annunzijska komedija, ter stališče proletarijata, katere ima ta zavzeti. Svaril nas je pred nevarnostjo nove vojne, kateri pripravljajo tla antantini mogotci na pariški mirovni konferenci ter d'Annunzijskega imperijalistična politika. Orisal nam je tudi delo in stremenje Protiča ter njegovi zavetniki: naših klerikalcev in Narodnega kluba. Govoril je potem o veržnikih in kapitalističnih krivoselih, ki nam hočejo izpiti iz teles zadnje kapljice krvi. Svaril je končne na treznost pred volitvami, kateri vsi že tako težko pričakujemo. Takrat bomo šli z glasovnico v roki v boj zoper naše sovražnike! Govornik je žel za svoj izvrstni govor obilno splošnega odobravanja in aplavzov od mnogobrojne zborujoče množice. — Popoldne ob 15. uri smo imeli na Javorniku oziroma na Koroški Beli pri s. Žumru zopet javni ljudski shod z istim dnevnim redom. Tudi na tem shodu je poročal sodrug Golouh. — Izrekamo sodrugu Golouhu tem potomi za vsa njegova jednata izvajanja iskreno zahvalo! — Vam proletarjem pa kličemo: Neutrjeno v boj za naše pravice do končne zmage. — K.

Zatec.

V Zalcu je tovarnar po imenu Jožef Lorber & Co., ki zna delavce prav dobro izkoristati. Imel je 25 delavcev zaposlenih v svojem obratu. Ti siromaki so delali še vedno 10 do 11 ur na dan. Ker je bilo to še premalo, jih je tovarnarjeva hči še celo na polje gonila. Delavci so vložili spomenico za izboljšanje plač in za odpravo takega dolgega delovnega časa. Zateci so na gluta ušesa. Prišel je strokovni tajnik iz Celta posredovat, katerega pa je tovarnar enostavno ven vrzel. Ker je bilo »izobraženemu« to premalo, je pomagala pri tem še njegova žena. Vpila je, kakor obsedena. Zmerjala je delavce s šnopsarji, postopači, ter enakimi pristnimi imeni nenegega kalibra. Če bi bila še več znala bi bila še več povedala. Kar se ni dalo doseči zlepa, so delavci hoteli doseči s stavko. Dne 1. septembra so solidarno ustavili delo. Stavka je trajala cel mesec. Kakor povsod, tako so imeli tudi tukaj sodrugi zahrbitelje, ki so homili demuncirali in so se celo tako daleč izpozabili, da so šli tudi na polje delat. Najbolj značilno je pa to, da je neki Lovše dobival stavkovno podporo, obenem pa pri Lorberju delal. Posestnik tovarne ni miroval. Pisal je vsem delavcem grožnja pisma, da morajo priti delat, kdor ne pride, da bo odpuščen. H koncu je tovarnar poslal delavske knjižice na občno. Seveda župan, tudi kapitalist in pristni narodnik, je knjižice sprejel, ter jih poslal vsakemu delavcu na dom. Delavci so bili po 24 let v službi. Tovarnar jim je plačeval za 11 urno delo po 15 K dnevno. Dne 1. oktobra se je začelo zopet krumiriti v tovarni. Delati so začeli: Kert Jurij, Lovše Janez in Oberlett, Martin. Delavci, zapomnite si te ljudi natanko. Zapomnite si tudi dobro podletje in lastnika tovarne! Kterkoli citate ime Jožef Lorber & Comp., ne sprejemajte dela. Pa če bi v slučaju tudi tovarnarjev zet, nemškutar Bauer vas delavci vabil na delo, ne nasedajte na lim tem izkoriščevalcem, kati on je tisti Comp., ki figurira pri imenu firme. Najbolj se razume na zmerjanje njegova žena. Delavci bodo iskali dela drugje, v

drugih obratih. To tvrdko mora vsak delavec boikotirati. Nai ne spreime nihče dela pri njej.

Zalog.

Znamenita historija o vaškem veliku, ki je hodil s kolesom v vasovane h kolesarici in pri tem prišel ob kolo in kolesarico. I. del. Vse splošno znan je ugleden in značilen mož, poglavar vasi Zadobrove pri Zalogu. Ta mož, na katerega smo tako silno pomorni in nam bo v prihodnje baje zopet županov, pa ima, sicer kot trden steber klerikalcev, znamenito napako, da mu ženska krila vse preveč ugajajo in da se je zato začel zadnje čase zelo zanimati za kolesarske dirke, ki so postale že nekami moderne. Še nedavno tega le uprizaril na lastno pest tako dirko. Za cili si je vzel kot že večkrat, tako tudi sedaj svojo ljubico, stanniočo v našem Zalogu. II. del. Lepa je bila noč, ko je dospel na cili v — kamrico svoje ljubice, kjer se je komaj malo ohladil — kati dirka ga je precej razgrela. III. del. Ali dirka se ni bila prav pri kraju. Pozno v noči sta ga spomnila dva vaška fanta na to, da je treba sedaj nadaljevati zapričeto dirko. Ker je tudi ljubica tako želela, se mu je tako mudilo, da je moral pričeti divjo dirko kar brez čevljev in brez kolesa. Huda je bila ta dirka, kajti oba fanta sta mu bila vedno tik za petami. Eden ga je celo dohitel in mu jih tako fino naložil, da se mu že ni več ljubilo dirkati. VI. del. Ljubica je bila s to dirko prav zadovoljna in je pohvalila posebno enega izmed fantov, ker bi ga rada imela za moža, čeprav li je dirkač zapustil poleg kolesa že prei nekaj, kar li sedaj hodi malo na not. V. del. Ko je dirkač proti jutru utrujen od silne dirke in obraskan po obrazu stopil pred svojo ženo, ga je ona vprašala: Za božjo voljo, kje na si bil, da si tako zhit. In takle se boš upal pri volitvah potegovati se za župana? Dirkač je ženo potolažil in li rekel, da je padel s kolesa v Zalogu. Sreča je, da žena ni pogledala za kolesom. Kolo je namreč ostalo pri ljubici. Sreča tudi, da ni prisostvoval tej znameniti dirki v Zalogu kak klerikalni moralni pridizar, ker potem bi mu tako pridikal o sedmem svetem zakramentu in mu morebiti tudi prepovedal dirko za županskim stolčkom..

Kočevje.

Za tobak je velika sila tudi pri nas. Kupčije s tobakom so tako živahne. Tobaka pa se v trafikah ne dobi, kakor bi si kdo mislil, nego od ljudi, ki niso prav nikaki trafikanti. Zanimje je bila neka gospa zaradi prodajanja cigarete kaznovana. — Opozorili bi pa pristojne oblasti tem potomi tudi na nepravilnost, da ima župan iz Klindorfa, tako bogat človek, trafikto, v kateri celo nabasane (stopane) cigarete prodaja po 20 vinarjev. Ta trafikta bi se gotovo lahko dala kakemu invalidu. Bozatiul imajo že zadosti, kaj jim treba še prodajati tobak!

Vrhovo pri Radečah.

Vrhovo je mala vasica, približno eno uro oddaljena od Radeč. V prelepi savski dolini leži in ima tudi cerkvico. Na svoji poti, koder hodita večkrat gospoda župnik in kaplan, srečujeta vsake vrste ljudi, seveda tudi železničarje. Nekdo je srečal župnik, vračajoč se iz Vrhovega v Radeče več zavednih železničarjev, ki jih je baje on pozdravil, kar pa od železničarjev nikdo ne ve. Sedaj se trosi naokrog izmišljena govorica, da je na župnikov pozdrav nekdo na tla pljunil, kar na nikakor ni res. Povemo, da imamo železničarji še vedno toliko oljke, da če nas kdo pozdravi, tudi vlijujo od zdravimo in da je pravkar omenjena govorica navadna grda izmišljotina.

Jadranska banka

Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica	K 30.000.000.
Rezerve	K 10.000.000.

CENTRALA: TRST.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metković, Opatija, Split, Sibenik, Zader.

Ekspozitura Kranj.

SPREJEMA: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vredn. papirje, itd.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

DAJE KREDITE: Pod najugodnejšimi pogoji.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: JADRANSKA. Telefon št. 257.

Iz Kamnika.

Zlobnost tukajšnega poštnega urada. Dne 2. oktobra t. l. je klical naš sodrug iz tukajšnega občinskega urada pri telefonu št. 225 to je širokovno tajištvo v Ljubljani. Odgovorilo se mu je iz poštnega urada, da je zveza pretrgana in da ni mogoče govoriti z Ljubljano. Ker se je na našem sodrugu zdela stvar sumljiva in ker je pred eno uro že s to številko govoril, zato je naprosil svojega prijatelja pri poštnem uradu, da naj pokliče poljubno številko ter na ta način ugotovi ali ne tiči tu vmes samovoljna nerednost nadpoštarija. Sumnja se je izkazala kot utemeljena. Dobil je takol zvezo, katera je bila za našega sodruga nemogoča. Dejstvo je, da je urad mestne občine od pošte oddaljen deset korakov, torej je izključeno, da bi bilo tu kako nesporazumljenje, oziroma da bi mogla biti v tem času zveza popravična. Vprašamo dotično oblast, če je pripravljena zadevo preiskati ter kratkoma tem gospodom dopovedati, da imamo vsi za isti denar iste pravice.

Iz Brežic.

Zopet smo izgubili mlado življenje za posledicami svetovne vojne. V četrtek, 2. t. m. smo sremili k zadnjemu počitku 19letnega prožnega delavca Ivan Ciselna, ki je umrl na vnetju možganov, posledica znane eksplozije v Logatcu, kjer se je umrl takrat nahajal. Pogreb je prišel, kako priljubljen je bil Ivan Cisel pri vseh, ki so ga imeli priliko poznati. Železničarji iz Brežic in Dobrave so se korporativno udeležili pogreba, katerim se žalostno za krasni venec in spremljanje pokojnega naškrenje zahvaljuje. Istotako se zahvaljuje ostali vaškim dekletom in fantom za nagrobno, ki so lo tako genljivo zapeli ob grobu. Hvala tudi godbi iz Kepe, ki je svojo udeležbo pri pogrebu izkazala nocoj pridobljeno čast. — I. Baraga.

Spomnite se na Tiskovni sklad!

Izdajatelj: Josip Petejan
Odgovorni urednik: Rudolf Golonh.
Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Gramofon in 50 plošč, še v dobrem stanu se prodaja. Kje pove upravn. »Napreja«.

Iščem boljšega delavca, ki bi bil zmožen izdelovati lesnih izdelkov. Oziroma se samo na izvežbanega treznega in poštenega strokovnjaka. Pismene ponudbe za navedbo dosedanjih služb pod »LES« na ANONČNO EKSPEDICIJO AL. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 653

Rabimo deset do dvajset agilitnih kolporterjev za prodajo »Napreja«. Prednost imajo invalidi, pa tudi dečki nad 14 let. Služba za par ur dnevno je lahka, zaslužek izdaten. Tudi zgovorne ženske so pripravne za ta posel. Oglašiti se je pri upravniku »Napreja«, Ljubljana, Františkanska ulica 6/I.

Pisni okrog treh metrov, pripraven za otroško obleko, se odda. Naslov pove upravn. »Napreja«.

Čevlji (Golsere) št. 41, močni, trpežni, skoro novi, se ceno prodajo. Kje? pove upravn. »Napreja«.

Urarski vajenec se sprejme pri F. Čuden Sin, nasproti glavne pošte v Ljubljani. 646

Na hrano v Trbovljah blizu cerkve se vzame več boljših delavcev ali poduradnikov, eventualno tudi gospice. — Vpraša se do 12. t. m. pod: »Dobra hrana« poštneleže Trbovlje t. 656

Poprava in izdelovanje čevljev. Slavnemu občinstvu se najpogosteje priporočam. Točna in solidna postrežba. Kari Faganel, čevljarji mojster, Spodnja Šiška, Čeovška cesta 90. 651

Valentin Maček, tovarna v Domžalah 43. pobiram vsako soboto v Ljubljani, Sv. Jakoba trg, staro klobučevinarstvo (filicaste) klobuke v popravilo in tiste tudi vračam. Večjo množino tudi sprejemam po pošti. 579

Vino iz hrvaškega in štajerskega ozemlja, posebno iz ptujskega, ormoškega in ljubljanskega okraja, vsake vrste, vsake cene in najkvalitetnejše, vedno oddaja Avgust Stojnschegg v Rogoški Slatini. 648

Važno za lastnike hranilnih knjižic.

Čekovnih računov računov in rentnih knjižic pri poštah hranilnic na Dunaju in v Budimpešti. — Da se mora nastavit čim bolj natančna statistika naših terjatev od dunajskih in budimpeških pošt hranilnic, je potrebno, da vsi lastniki (tudi državne oblasti, uradi, korporacije itd.) hranilnih knjižic, čekovnih računov in rentnih knjižic v dobi 8 tednov, to je do 1. oktobra 25. oktobra zahtevajo pri najbližjem poštnem uradu za ceno 30 vinarjev »Vprašalni list« za prijavo svojega imetnika (terjatev) pri navedenih poštah hranilnicah. Izpolnjeni vprašalni listi se morajo oddati poštnemu uradu. Pozivljajo se vsi, da se odzovejo započetemu delu v korist v navedenem roku temu pozivu, ker pozneje ne bo več mogoče odrediti na poštne reklamacije. Samo natančna statistika nam jamči uspeh. Zato je dolžnost vsakega državljanca, ki ima kak imetek pri navedenih hranilnicah, da prijavi svojo terjatev.

Sprejmeta se

proti dobri plači in stalnemu delu

strojni ključavničar in strugar (Dreher).

Poizve se pri Osrednjem društvu kovinarjev, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6, II. nadst. 658

Išče se več

zidarjev.

Nastop takoj. — Plača po dogovoru. Ponudbe na naslov:

iv. Stražar, stavb. mojster, Kamnik. 667

Preskrbite se s krompirjem

dokler je prilika in ugodna cena in dokler traja zaloga v skladišču

»Balkan«, kjer ga prodaja tvrdka Paternost & Remic na cele

vreče, ki se imajo prinesiti seboj. Kdor želi celi vagon, naj se obrne direktno na imenovano tvrdko.

DRVA

mehka in trda, vsako množino, pripelje na dom družba „IMPEX“ Mahrova hiša, Krekov trg št. 10, I. nadst. 657

I. jugoslovanska zlatarska delavnica

A. Fuchs, Ljubljana, Šelenburgova ulica t. 6.

Kupujem staro zlato, srebro, kakor tudi briljante, demante po najvišjih dnevnih cenah. Priporočam veliko zalogo zlatnine, srebrnine, ur, briljantov itd. Popravila in nova dela se izvršujejo v lastni delavnici točno in solidno. 625

Sir! (Groyer in trapistovski), fin. mastno blago se dobi v vsaki množini po najnižjih cenah pri

Vinku Hmelak, trgovcu s sirom

Maribor, Stolni trg 6 vogal mestnega trga.

Dnevno poštne razpošiljanje na vse kraje. Gostilničarji in prekupeci dobe izjemne cene. 636

RADIUM

vsebujoča vinovica (francosko žganje) je

ELEVATOR

edino pravo in patentirano ter najzgodnejše sredstvo proti trganju, revmatizmu in živčnim boleznim splošno znano. Dobiva se v vseh trgovinah, drogerijah in lekarnah. Na debelo pa edino le v glavni zalogi za celo Slovenijo. 659

F. ŠIBENIK, Ljubljana, Gosposka ul. 16.

Naročajte veleznanimiv roman

E. Zolā:

RIM

Poslovenil Ethin Kristan

Cena 6 kron. 876 strani.

Naroča se pri upravn. »Napreja«.

Stev. 15.938—1919.

RAZGLAS

glede uporabe električnega toka iz mestne elektrarne in plina iz mestne plinarne

Mesto Ljubljana stoji pred znanim dejstvom, da bo zadostna preskrba občinstva s svečami in premogom tekom prihodnje jeseni in zime izključena.

Zato je treba pravočasno uporabiti vsa sredstva, da ne bo v Ljubljani zavladala splošna tema.

Mestni magistrat mora uporabo elektrike in plina omejiti samo na najnujnejšo potrebo. Le tedaj bo mogoče mestni elektrarni in plinarni vzdržati redni obrat preko zime.

Javni uradi in pisarne, kakor tudi trgovine morajo omejiti svoj delavnik na čezdnevno svetlobo, katero je treba docela izkoristiti.

Vsa ostala razsvetljava po gostilnah, kavarnah, delavnicah in zasebnih stanovanjih se mora omejiti do najnujnejše potrebe.

Te omejitve bo seveda mogoče doseči le potom strogih uradnih odredb in kazni, ker je znano, kako težko je prepričati posameznika, da bi žrtvoval v splošno korist del svojih udobnosti.

Občinski svet ljubljanski je v svoji seji dne 16. septembra 1919 soglasno sklenil da storijo s 1. oktobrom letos v veljavo sledeče omejitve glede uporabe elektrike in plina iz mestnih podjetij:

1. V času od 1. oktobra do 31. marca se bode oddajal plin in elektrika za vse pisarniške prostore samo od 8. ure zjutraj do 3. ure popoldne, zato naj se po vseh javnih in zasebnih uradih razdelijo uradne ure na dnevni čas. Izven navedenega časa je vsaka uporaba plinove ali električne luči v pisarniških prostorih in pritlikalnih preopovedana.

Čas od 3. do 4. ure naj se porabi za snazne uradov.

Izveti so le javni uradi, ki morajo imeti nočno službo, tem je samo najpotrebnejša luč vsakočasno dovoljena.

2. Šolski pouk naj se razdeli na dnevni čas. Uporabljati naj se po možnosti opoldanske ure, da lahko odnede večerni pouk.

3. Trgovine in skladišča ne smejo uporabljati plinove in električne luči pred 8. uro zjutraj in

od 1. do 31. oktobra ne po 5. uri popoldne

od 1. novembra do 28. februara ne po 4. uri popoldne

in od 1. marca do 31. marca ne po 5. uri popoldne.

Izveti so le trgovine z živili, drogerije, lekarne in trafike; te smejo uporabljati omejeno razsvetlavo od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer.

4. Za delavnice, gostilne, kavarne in druge javne lokale naj se natančno določi pri posameznikih velikost in število luči. Za princip naj velja, da sme goriti največ polovica prete običajne razsvetlave. Ostala žarila naj se odstranijo.

5. Vsaka reklamna razsvetljava je prepovedana ravno tako, kakor sleherni luč v izloženih oknih ali pred vhodi in okni javnih in drugih lokalov.

6. V hišnih vežah, na stopniščih in hodnikih so dovoljene le 10-svečne žarnice ali najmanjše plinovne svetilke, goriti sme le polovica prete običajnih luči, in sicer najdale do 9. ure zvečer. Zjutraj so te luči sploh prepovedane.

7. Za privatna stanovanja se naravnost določi, katero množino električnega toka sme stranka na dan porabiti v posameznih mesecih.

Za merilo naj velja poraba toka 25-svečne žarnice, ki sme goriti do 10. ure ponoči, odnosno kolikor se popreči ugasile, toliko časa sme goriti zjutraj.

Za stanovanja do največ štiri stanovanjskih prostorov (vštevši kuhinjo) se dovolita dve žarnici po 25 sveč, za stanovanja z več kot štiri stanovanjskimi prostori pa tri žarnice po 25 sveč.

Seveda se priporoča uporabljati manjše žarnice, katere potem lahko gorijo v večjem številu, oziroma dalj časa, ker porabi manj električnega toka.

Izvedba predpisov pod točko 7.: Od solčnega zahoda do 19. ure zvečer je potrebna luč v posameznih mesecih:

oktober 142 ur	januar 161 ur
november 162 ur	februar 125 ur
december 175 ur	marec 114 ur

iz tega sledi:

a) da imajo stranke do štiri stanovanjskih prostorov pravico porabiti električnega toka na dan v mesecih:

oktober 257 vatov	januar 291 vatov
november 307 vat.	februar 250 vat.
december 316 vatov	marec 206 vat.

b) stranke z več kot štiri stanovanjskimi prostori pa na dan po mesecih:

oktober 385 vatov	januar 436 vat
november 454 vat.	februar 375 vat
december 474 vatov	marec 309 vat

Tako določena množina električnega toka je za vsako gospodarstvo obilna dovolj. Dokaz temu, da tolike porabe v zasebnih stanovanjih tudi pred vojno ni doseglo niti polovica elektrarniških odjemalcev.

Strankam, ki imajo podnaimnik, se izjemoma sme dovoliti za vsakega podnaimnika ena 25-svečna svetilka več. Podnaimniki se bodo upoštevali le tedaj, če jih stranka naznani pismeno najkasneje do 15. oktobra t. l. ravnateljstvu mestne elektrarne.

Kdor bi na kljub prepovedi v stanovanju prekoračil dovoljeno množino električnega toka temu se zaračuna vsak več porabljeni hektov at po desetkratni enotni ceni.

8. Električni motorji se smejo od 1. oktobra do 31. marca uporabljati izključno le pri dnevni svetlobi, sicer se bo tek odklopil.

9. Uporaba električnih ventilatorjev, kuhinjskih, likalnikov in drugih električnih aparatov je v času od 1. oktobra do 31. marca v obče prepovedana. Zato naj se odklopijo. Izveti so le zdravniški aparati.

10. Poraba plina za obrtne namene je dovoljena le tedaj, če je drugačna kuriava nemogoča.

11. Poraba plina za kuhanje je dovoljena, toda le v skromnih mejah za manjša jedila, ne pa za kuhanje opoldanskega obroka. Množina za kuhlo dovoljenega plina se bo še določila.

12. Uporaba plinovih peč, vodo-grelec in kopalnih peč s plinom je prepovedana, zato naj se vse take peči zapro in odklopijo.

13. Vsakemu, ki bi z lučjo ne štedil ali drugače teh predpisov ne upošteval (izvzemši točko 7.), zaračunal se bo ves tekom dotičnega meseca porabljeni plin ali električni tok po desetkratni normalni ceni.

V slučaju neizterljivosti tekom treh dni se dodaja plina, oziroma elektrike ustavi.

Po trikratni kazni se elektrika ali plin sploh trajno odklopi.

14. Naprava novih inštalacij za plin ali elektriko se načeloma prepoveduje, dovoliti se sme le v posebno nujih slučajih.

15. Mestni magistrat opozarja vse merodajne oblasti in korporacije, da upoštevali te predpise, v kolikor se tičejo javnih uradov, šolskih prostorov, zapiranja prodalnic, skladišč in delavnic, — ker le treba dati dober vzgled ostalemu občinstvu.

16. Zlasti se pozivljajo tudi vojaške oblasti, da se prilagodijo tem splošnim odredbam, ker to zahtevalo ne le javni, temveč tudi vojaški interesi.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 16. septembra 1919.

Župan: dr. Ivan Tavčar l. r.

Gospodinja, ki rabi

Milo „SRNA“

štedi s perilom, časom, trudom in denarjem. Poizkusni zavoji po 4 1/2 kg vsebine. IGNAC FOCK, tvornica mila in sode, Kranj.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani.

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih

3 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in nestalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročtvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo bo bančni obrestni meri.

Stanje vlog je bilo koncem leta 1918 1 1/2 milijonov kron.

Rezervni zakladi znašajo okoli nad 50.000 K.